

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra Veřejné správy

Bakalářská práce

Statutární města

Předkládá: Alena Šimanová

Vedoucí práce: Louda Tomáš, JUDr. CSc.

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta právnická
Akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Alena ŠIMANOVÁ
Osobní číslo: R11B0131P
Studijní program: B6804 Právní specializace
Studijní obor: Veřejná správa
Název tématu: Statutární město
Zadávací katedra: Katedra veřejné správy

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Statutární město- obecně
3. Pojem a základní znaky obce
4. Problémy Statutárních měst
5. Statutární město Plzeň
6. Závěr

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy: cca 40 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná
Seznam odborné literatury:
viz zvláštní seznam

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.
Katedra veřejné správy

Datum zadání bakalářské práce: 31. března 2011
Termín odevzdání bakalářské práce: 31. března 2012

Doc. JUDr. Jan Paulz, CSc.
děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 1. února 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Statutární města“ zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem svou práci čerpala, způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

V Plzni dne 22. března 2012

.....

Poděkování

Ráda bych poděkovala JUDr. Tomášovi Loudovi, CSc. za připomínky a rady, kterými přispěl k vypracování této bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat vedoucímu Odboru registru vozidel a řidičů MMP Mgr. Jiřímu Markovi za cenné rady a poskytnuté informace.

OBSAH

1. Úvod	8
2. Statutární město- obecně.....	8
2.1. Statutární město	8
2.2. Městský obvod, městská část.....	9
2.3. Modely členění statutárního města	10
2.3.1. Asymetrický model.....	10
2.3.2. Symetrický model	11
2.4. Vývoj statutárních měst na území Čech, Moravy a Slezska do roku 1990	11
2.4.1. Období 1849-1938	11
2.4.2. Období 1939-1945	12
2.4.3. Období 1945-1990	12
2.5. Vývoj statutárních měst po roce 1990	13
2.6. Statutární města od roku 2012	14
2.7. Výjimka mezi statutárními městy – Praha.....	15
3. Pojem a základní znaky obce.....	16
3.1. Vymezení pojmu „obec“	16
3.2. Druhy obcí	16
3.2.1. Obce neměstského charakteru	17
3.2.2. Obce městského charakteru	17
3.3. Obec jako základní územní samosprávný celek	17
3.4. Obec jako právnická osoba	18
3.5. Vlastní majetek obce.....	18
3.6. Vlastní rozpočet obce.....	19
3.7. Nezávislost obce na státu	20
3.8. Orgány obce vznikající nezávisle na státu	20
3.9. Právo obce vydávat své předpisy.....	20
4. Problémy Statutárních měst	24
4.1. Zákon o obcích.....	24
4.2. Kriminalita	25
4.3. Doprava.....	26
4.3.1. Doprava v Plzni	27

4.3.2. Doprava hlavního města Prahy	28
4.4 Odpad.....	30
5. Statutární město Plzeň.....	32
5.1. Území města Plzně.....	32
5.2. Orientační mapa správních hranic městských obvodů:	34
5.3. Znak a symboly města	35
5.4. Orgány města, orgány městských obvodů a orgány zastupitelstva a rad.....	38
5.5. Pravomoc a působnost obce.....	39
5.5.1. Pravomoc obce.....	40
5.5.2. Samostatná působnost města Plzně.....	41
5.5.3. Přenesená působnost města Plzně.....	42
5.5.4. Příslušnost obce	44
5.6. Statut města Plzně.....	44
7. Resumé.....	46
8. Seznam použité literatury	47

1. Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá městy, která mají určité zvláštní postavení. Jedná se o tzv. statutární města. Původně se jimi měla stát jen velká metropolitní centra s velikostí nad sto tisíc obyvatel. Postupem času začal jejich počet narůstat. Podstatou zřízení statutárního města je právo dále se územně členit, ale této výhody nevyužívají všechna statutární města.

Statutární město je město, jehož správa je organizována podle základní městské vyhlášky nebo zemského zákona, přičemž se oba typy těchto právních norem označují jako statut města. Status statutárního města může znamenat buď právo, nebo povinnost města vydat statut města. V některých státech mají svůj statut všechna města, popřípadě dokonce všechny obce, například na Slovensku, ve Slovinsku či v Itálii.

V České republice je statutárním městem město, které má právo si svoji správu organizovat podle základní městské vyhlášky, která se označuje jako statut města. Statutární města v České republice se na rozdíl od ostatních měst, obcí a městysů mohou členit na dílčí samosprávné části, jež jsou vymezeny právě ve statutu dotčeného statutárního města. Ač jím není zákonem stanoveno, je podle zvláštního zákona statutárním městem de facto i Praha, avšak formálně se namísto toho označuje jako hlavní město, což je status zahrnující v případě české metropole i znaky statutárního města.¹

2. Statutární město- obecně

2.1. Statutární město

Zákon o obcích ve svém §4 odst.1 explicitně vyjmenovává 25 statutárních měst, kterými jsou v České Republice města Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary,

¹ http://cs.wikipedia.org/wiki/Statut%C3%A1rn%C3%AD_m%C4%9Bsto

Ústí nad Labem, Liberec, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Teplice, Karviná a Mladá Boleslav a od letošního 12.března také Jablonec nad Nisou a Prostějov. Dále zákon o obcích stanoví, že se území statutárních měst mohou členit na městské obvody a městské části s vlastními orgány samosprávy. Tyto městské obvody a městské části nemají ovšem vlastní právní subjektivitu, jako je tomu u městských obvodů a městských částí hlavního města Prahy.

Statutární město je samostatně spravováno zastupitelstvem města. Výkonným orgánem je rada města, magistrát pak plní úkoly, jež mu rada a zastupitelstvo uloží a primátor zastupuje město navenek. Dalším možným orgánem města je výbor, který zřizuje městské zastupitelstvo. Výbory plní funkci kontrolních orgánů, jež svá stanoviska a návrhy předkládají přímo zastupitelstvu města. Ve městě je vždy zřízen výbor kontrolní a finanční, ostatní zřizují obce podle potřeby. Rada města si může zřídit komise. Tyto komise pak fungují jako poradní a iniciativní orgány Rady města a předkládají jí svá stanoviska a náměty. Komise může být také výkonným orgánem, pokud jí byl svěřen výkon přenesené působnosti primátorem, po předchozím projednání krajským úřadem. Ve statutárním městě se zřizuje funkce tajemníka magistrátu, který je zaměstnancem města. Tajemníka jmenuje a odvolává primátor se souhlasem ředitele krajského úřadu. Tajemník magistrátu města jmenuje a odvolává z funkce správce městského obvodu nebo městské části.²

2.2. Městský obvod, městská část

O správu městského obvodu či městské části územně členěného statutárního města se stará zastupitelstvo městského obvodu či městské části, rada městského obvodu či městské části, starosta městského obvodu či městské části, úřad městského obvodu či městské části. Pravomoci svěřené jednotlivým orgánům městských částí či obvodů se liší město od města.

² - §103, §117, §122 Zákona č. 128/2000 Sb. o obcích

Každé statutární město, které má alespoň jednu samosprávnou část (obvod) musí vydat statut, ve formě obecně závazné vyhlášky a v něm uvést mimo jiné výčet jednotlivých městských obvodů (částí), pravomoci jednotlivých orgánů na úseku samostatné přenesené působnosti, vzájemnou součinnost mezi orgány města a orgány městských obvodů (částí).

2.3. Modely členění statutárního města

Ohledně členění statutárního města je právní řád vcelku benevolentní. Nejsou stanovena žádná omezení, jak má město upravit své vnitřní rozčlenění na městské obvody či městské části. Neexistuje zde žádné minimální množství trvalých obyvatel ani geografické podmínky, které by museli být splněny. Modely územního členění se většinou odvíjejí od tradice takového zřízení v určitém městě, což je patrné již v názvu, kde některá města užívají pojem městská část a některá městský obvod.³

V rámci územního členění obcí se zvláštním postavením se členěné systémy mohou rozdělit na dva základní modely:

- asymetrický
- symetrický

2.3.1. Asymetrický model

Objevuje se tam, kde není tradice územního členění města příliš zakořeněná. Město využije možnosti územního členění, až když se naskytne vhodná příležitost a vyřeší tím nějaký svůj zájem, obvykle ve chvíli kdy se snaží překročit hranici sta tisíc obyvatel. V asymetrickém modelu není každá část města součástí městského obvodu,

³ Netolický, Pavel. Fenomén územního členění v obecním zřízení - 2. část [online]. E-polis.cz, 20. duben 2006. Dostupné z WWW: <<http://www.e-polis.cz/komparace/138-fenomen-uzemniho-cleneni-v-obecnim-zrizeni-2-cast.html>>. ISSN 1801-1438

vždy vznikne část území, tvořící zbytkový obvod. Příkladem asymetrického modelu je město Liberec – má jen jeden městský obvod a zbytkovou část.

2.3.2. Symetrický model

Jedná se o běžnou formu zřízení. Každá část území statutárního města spadá do nějakého městského obvodu či městské části. Symetrický model je vyjádřen ideální dvojstupňovou strukturou statutárního města. Příkladem tohoto modelu jsou čtyři největší města: Praha, Brno, Ostrava, Plzeň a z těch menších například Pardubice.

2.4. Vývoj statutárních měst na území Čech, Moravy a Slezska do roku 1990

Označení statutární město je historický právní pojem, který do poloviny dvacátého století indikoval zvláštní postavení některých měst, pokud jde o nadstandartní výkon místní správy a jiný typ podřízenosti vůči státu. Pojem statutární město je nyní synonymem pro město oprávněné se vnitřně členit, v plném rozsahu původního smyslu města se zvláštním postavením vůči státu nebyl pojem dosud rehabilitován.⁴

2.4.1 Období 1849-1938

Právní institut statutárních měst na našem území vznikl v době zavádění ústavnosti po roce 1848, kdy docházelo k úplné přestavbě politické správy a přenosu dosavadní patrimoniální správy na nově zřizované úřady. V roce 1850 byla města Praha, Brno, Olomouc, Opava vybavena vlastními zákonnými úpravami- statuty, upravujícími samostatně, vedle prozatímního obecního zřízení, jejich postavení a působnost. Nový československý stát nerozvíjel nikterak obecní samosprávu jako na státu nezávislý institut decentralizační, naopak obce byly ke státu postupně těsněji přimykány.⁵

⁴ Jiří Exner, Obec, města, městské části, Nakladatelství Libri, Praha 2004, str. 63

⁵ Jiří Exner, Obec, města, městské části, Nakladatelství Libri, Praha 2004, str. 64,65

Statutární města do roku 1918- Praha, Liberec, Brno, Jihlava, Olomouc, Znojmo, Uherské Hradiště, Kroměříž, Opava a Frýdek Místek

Statutární města od roku 1918 do roku 1938- Praha, Brno a Olomouc

2.4.2. Období 1939-1945

Období postupného zániku samosprávy během druhé světové války nepřinesl nic dobrého pro českou samosprávu. Vzrostl především význam některých průmyslových měst, která sice historicky nepatřila do statutárních měst, přesto jim byla věnována zvláštní legislativní pravomoc.

Statutární města od roku 1939 do roku 1945- Praha, Brno, Olomouc a v roce 1941 Plzeň a Ostrava.

2.4.3. Období 1945-1990

Zvláštní postavení statutárních měst bylo potvrzeno presidentským dekretem v roce 1945, jejich výčet byl proti stavu před II. světovou válkou rozšířen.

Statutární města od roku 1945- Praha, Liberec, Plzeň, Brno, Olomouc, Opava a Ostrava
V Českých zemích vzniklo v roce 1949 vedle samostatně pojímaného hlavního města Prahy 13 krajů nazvaných podle sídelních měst – Pražský (nezahrnují hl. město Prahu), Budějovický, Plzeňský, Karlovarský, Ústecký, Liberecký, Hradecký, Pardubický, Jihlavský, Brněnský, Olomoucký, Gottwaldovský a Ostravský.⁶

⁶ Jiří Exner, Obec, města, městské části, Nakladatelství Libri, Praha 2004, str. 73 a 74

2.5. Vývoj statutárních měst po roce 1990

Kritéria pro výběr měst byla kombinací historických odkazů dávných (bývalá statutární města Liberec, Olomouc, Opava, bývalé lázeňské město se zvláštním statutem Karlovy Vary) i nedávných (všechna bývalá krajská města po roce 1960, z nichž některá prohlášena za statutární města v době protektorátní zprávy), velikost a význam měst, možná rivalská prestiž a dostatečný lobbying (Pardubice, Zlín, nejmladší české město Havířov). Ve všech těchto městech měl působit okresní úřad.⁷

Statutární města do roku 1990 – Brno, České Budějovice, Havířov, Hradec Králové, Karlovy Vary, Liberec, Olomouc, Opava, Ostrava, Pardubice, Plzeň, Praha (de facto), Ústí nad Labem a Zlín.

Změna nastala 12. březnu letošního roku. K tomuto datu vyšla ve Sbírce zákonů novela zákona o obcích, ve které byl seznam statutárních měst České republiky rozšířen o města Prostějov a Jablonec nad Nisou.

Po přijetí novely zákona oběma komorami Parlamentu České republiky a podpisu prezidenta Václav Klause, je vydání zákona ve Sbírce zákonů posledním formálním krokem, který završil uznání Jablonce a Prostějova jako statutárního města.⁸

Dle názorů primátorů je titul statutárního města otázkou prestiže.

⁷ Jiří Exner, *Obec, města, městské části*, Nakladatelství Libri, Praha 2004, str.162

⁸ <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Jablonec-a-Prostejov-se-staly-statutarnim-mestem-225692>

2.6. Statutární města od roku 2012

Město	počet obyvatel	rozloha (v km ²)
Praha	1 272 690	495,09
Brno	384 277	230,19
Ostrava	302 456	214,22
Plzeň	169 688	137,66
Liberec	102 247	106,09
Olomouc	100 247	103,33
Ústí nad Labem	95 033	93,95
Hradec Králové	94 242	105,69
České Budějovice	93 883	55,60
Pardubice	91 073	82,66
Havířov	79 679	32,08
Zlín	76 010	118,85
Kladno	69 178	36,97
Most	67 030	86,94
Karviná	59 643	57,49
Opava	58 643	90,61
Frýdek-Místek	58 193	51,59
Karlovy Vary	53 737	59,10
Jihlava	50 760	87,85
Teplice	50 728	23,77
Děčín	50 620	117,69
Chomutov	49 784	29,26
Přerov	45 438	58,48
Jablonec nad Nisou	45 255	32,38
Mladá Boleslav	44 778	28,95
Prostějov	44 526	39,04

2.7. Výjimka mezi statutárními městy – Praha

Podle zákona je Praha hlavním městem České republiky. Je jedním ze 14 krajů ČR a současně je také obcí (statutárním městem). Hlavního města Prahy se netýká Zákon o obcích (128/2000 Sb.), nýbrž Zákon o hlavním městě Praze (131/2000 Sb.), který je doplněný o Obecně závaznou vyhlášku č. 55/2000 Sb. hl. m. Prahy, kterou se vydává Statut hlavního města Prahy.

Z hlediska samosprávného se Praha dělí na 57 městských částí, podle výkonu státní správy se dělí na 22 správních obvodů, podle územně technického vymezení je rozdělena na 112 katastrálních území a podle statistické klasifikace má 15 statistických jednotek NUTS 4.

Jednotlivé městské části Prahy jsou spravovány zastupitelstvy v čele se starostou. Volby do zastupitelstev městských částí se konají jednou za čtyři roky. Město Praha i každá městská část disponuje vlastním rozpočtem, který je sestaven na základě individuálních potřeb dané městské části. Jednotlivé městské části mohou pro své rozvojové projekty využívat také prostředky z fondů Evropské Unie.

Hlavní město Praha vždy projednává návrhy právních předpisů před jejich přijetím s městskými částmi. Městské části jsou oprávněny se k návrhu těchto právních předpisů vyjádřit do 30 dnů ode dne doručení návrhu, lhůta může být i kratší, minimálně však 15 dní. Jestliže se městská část ve lhůtě nevyjádří, má se za to, že s návrhem souhlasí.⁹

⁹ http://cs.wikipedia.org/wiki/Statut%C3%A1rn%C3%AD_m%C4%9Bsto

3. Pojem a základní znaky obce

3.1. Vymezení pojmu „obec“

Pojem „obec“ nemá pouze jeden význam. V historii najdeme spoustu útvarů nesoucích v názvu slovo obec. Šlo například o určité školní obce, farní obce, náboženské obce, katastrální obce, židovské obce a další. Pro naše dnešní chápání pojmu „obec“ je nejdůležitější tzv. místní či politická obec. Tato obec byla odedávna považována za společenství lidí (občanů), kteří společně a dobrovolně užívají a spravují určité území. Obec je základní územní jednotkou státu. Z výše uvedeného tedy vyplývá minimálně dvojí pojetí pojmu obec: pojetí obce jako určitého společenství lidí a obce jako územního celku. Obec v dnešním pojetí je základním územním samosprávným celkem, právnickou osobou, veřejnoprávní korporací, samosprávným nestátním subjektem, a také složitým sociálním systémem podmíněným celou řadou faktorů. V neposlední řadě je obec i určitým procesem, ve kterém dochází k obměně, diferenciaci, rozdělování, integraci a sociální mobilitě.¹⁰

Pro vymezení pojmu a základních znaků obce dle současné právní úpravy můžeme vyjít z hlavy sedmé Ústavy nazvané Územní samospráva a ze znaků zde uvedených, návazně potom z právních předpisů, jež tyto ústavní základy dále provádějí, zejména ze zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obecní zřízení“).

3.2. Druhy obcí

V České Republice rozeznáváme obce tzv. ne-městského (venkovského) charakteru a obce městského charakteru.

¹⁰) srov. Kopecký M., Právní postavení obcí, H&H, 1992, str. 52; Čebiřová T. a kol., Obec postavení, správa, činnost, ISV

Praha, 1996, str.24

3.2.1 Obce neměstského charakteru

Tyto obce můžeme dále rozdělit do tří kategorií podle podílu výkonu státní správy v přenesené působnosti na tzv. „jedničkové obce“ (obce „základní“), tzv. „dvojkové obce“ (obce s pověřeným obecním úřadem) a tzv. „trojkové obce“ (obce s rozšířenou působností).

3.2.2. Obce městského charakteru

Tyto obce lze dále dělit na města „základní“, města statutární a Hlavní město Prahu, které má jako jediná obec v ČR samostatnou zákonnou úpravu.

3.3. Obec jako základní územní samosprávný celek

Článek 99 Ústavy stanoví, že obce jsou základními územními samosprávnými celky; obce tak představují jednotky místní (obecní) samosprávy, které s vyššími územními samosprávnými celky vytvářejí systém územní samosprávy.¹¹ Obce jsou tedy územními společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu (článek 100 odst. 1 Ústavy); jinak řečeno, jde o pospolitost osob (občanů obce) žijících na určitém území (území obce) a spravujících své záležitosti (právo na samosprávu).¹²

¹¹prof. JUDr. Václav Pavlíček, JUDr. Jiří Hřebejk: Ústava a ústavní řád České republiky, svazek I.: Ústava České republiky, str. 240

¹² Vedral, J., Váňa, L., Břeň, J., Pšenička, S.: Zákon o obcích (obecní zřízení). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, str. 2

3.4. Obec jako právnická osoba

Každá obec je podle článku 101 odst. 3 Ústavy veřejnoprávní korporací. Český právní řád nedefinuje pojem „veřejnoprávní korporace“ ani pojem „korporace“; podle právní teorie je korporace „sdružení osob za účelem sledování určitého účelu v té formě, že takovým sdružením vznikne samostatný právní subjekt, na nějž se vztahují jako účinky právního řádu práva a povinnosti“.¹³

Veřejnoprávní korporace je tedy sdružení, které nevzniklo na základě soukromého práva, ale vzniklo na základě veřejného práva a byla mu přiznána subjektivita na poli veřejného práva. Ze statutu veřejnoprávní korporace vyplývá, že obec má právní subjektivitu, je tedy právnickou osobou, je způsobilá mít práva a povinnosti. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících (§ 2 odst. 1 obecního zřízení).

3.5. Vlastní majetek obce

Podle článku 101 odst. 3 Ústavy může mít obec vlastní majetek, který je nezbytný k naplnění jednoho ze základních principů místní samosprávy jen obec, která má svůj vlastní majetek, může vykonávat veřejnou správu opravdu nezávisle na státu. Základ svého majetku obce získaly zákonem ČNR č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí. Tímto zákonem na ně přešel zejména tzv. historický majetek, tedy majetek, který měly ke dni 31. prosince 1949. K přechodu majetku České republiky do vlastnictví obcí došlo ex lege ke dni 24. května 1991; zákon sice uložil obcím povinnost učinit návrh na zápis těchto nemovitých věcí do evidence nemovitostí do jednoho roku od nabytí vlastnictví, tato lhůta byla pouze lhůtou pořádkovou a vlastní zápis vlastnického práva do evidence

¹³ Slovník veřejného práva československého – reprint původního vydání, svazek II., str. 370

nemovitostí (dnes do katastru nemovitostí), k přechodu vlastnického práva na obec došlo ex lege k uvedenému dni, měl tedy účinky deklaratorní.¹⁴

Pravidla pro hospodaření s majetkem obce jsou stanovena v ustanovení § 38 obecního zřízení; ve své podstatě tato pravidla jen podrobněji popisují to, co lze popsat jako „povinnost pečovat o majetek s péčí řádného hospodáře“.

3.6. Vlastní rozpočet obce

Každá obec hospodáří podle vlastního rozpočtu (článek 101 odst. 3 Ústavy); podrobnosti jsou upraveny zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, v souladu s autonomním postavením obcí tento zákon stanoví zejména procesní postupy pro sestavování rozpočtu a související formální náležitosti, ale neomezuje obec v nakládání s rozpočtovými prostředky (samozřejmě s výjimkou účelových dotací ze státního rozpočtu, ze státních fondů a podobných zdrojů).

Rozpočtové příjmy obce vycházejí zejména z té části daní, které jí stát vymezí. Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů, stanoví, že každé obci připadá:

* celý výnos daně z nemovitostí, jenž byl vybrán ze všech nemovitostí nacházejících se na jejím území,

* podíl na celostátním hrubém výnosu daně z přidané hodnoty a podíl na celostátním hrubém výnosu daně z příjmů fyzických osob a daně z příjmů právnických osob; podrobnosti stanoví vyhláška č. 276/2009 Sb., o podílu jednotlivých obcí na stanovených procentních částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů.

¹⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR 30 Cdo 2232/2000

3.7. Nezávislost obce na státu

Zásahy státu do činnosti obcí jsou velmi omezeny - stát může zasahovat do činnosti obce, jen vyžaduje-li to ochrana zákona a jen způsobem stanoveným zákonem (článek 101 odst. 4 Ústavy). Podle nálezu Ústavního soudu zásah státu nesmí být v rozporu s ústavně zakotvenými znaky samosprávy a je přípustný jen tehdy, pokud to ochrana zákona nepochybně vyžaduje. Pro každý zásah ze strany státu musí být jednoznačný zákonný základ, jehož absenci nelze nahrazovat extenzivním výkladem.¹⁵ Podle § 7 odst. 1 obecního zřízení státní orgány a orgány krajů mohou do samostatné působnosti zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem, který zákon stanoví. Toto ustanovení tedy částečně opakuje to, co je již řečeno v článku 101 odst. 4 Ústavy; zároveň však doplňuje orgány krajů, které Ústava neuvádí.

3.8. Orgány obce vznikající nezávisle na státu

Nejvyšším orgánem obce, který vykonává samosprávu na jejím území, je její zastupitelstvo (článek 101 odst. 1 Ústavy), které je voleno tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva (článek 102 odst. 1 Ústavy). Zastupitelstvo obce má pravomoc rozhodovat o všech věcech samosprávy obce, pokud nejsou zákonem svěřeny zastupitelstvu vyššího územně samosprávného celku (článek 104 odst. 2 Ústavy).

3.9. Právo obce vydávat své předpisy

Podle článku 104 odst. 3 Ústavy mohou zastupitelstva ve své působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky. Toto ustanovení neobsahuje požadavek na jakékoliv zákonné zmocnění pro vydání obecně závazných vyhlášek, ovšem podle výkladu, k němuž se přiklání Ústavní soud ve své judikatuře, je třeba toto ustanovení vykládat v souvislosti

¹⁵ Nález IV. ÚS 331/02, 113/2002, Sbíрка nálezů a usnesení

čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod: „Povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod.“. Judikatura Ústavního soudu vyžaduje pro každý případ, kdy má obec v obecně závazné vyhlášce stanovit povinnosti (příkazy a zákazy), zákonné ustanovení, které něco takového výslovně předpokládá, resp. alespoň s přihlédnutím ke všem okolnostem umožňuje.¹⁶

Podrobnosti stanoví § 10 obecního zřízení – podle písmena a) až c) obec může vydávat obecně závazné vyhlášky ukládající povinnosti zejména k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku a k zajištění udržování čistoty ulic a jiných veřejných prostranství, k ochraně životního prostředí, zeleně v zástavbě a ostatní veřejné zeleně a k užívání zařízení obce sloužících potřebám veřejnosti.

Podle § 10 písm. d) obecního zřízení může zvláštní zákon stanovit oprávnění vydat obecně závaznou vyhlášku ukládající i jiné povinnosti. Pokud si ovšem vyhledáme příslušná ustanovení, pak je ve velké většině případů možné tato oprávnění rozdělit do dvou skupin:

1. oprávnění uložit povinnosti směřující k zajištění veřejného pořádku

* podle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, obec obecně závaznou vyhláškou vydává požární řád obce a stanoví podmínky k zabezpečení požární ochrany při akcích, kterých se zúčastní větší počet osob,

* podle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, může obec stanovit obecně závaznou vyhláškou systém komunitního kompostování a způsob využití zeleného kompostu k údržbě a obnově veřejné zeleně na území obce a systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních

¹⁶ Vedral, J., Váňa, L., Břeň, J., Pšenička, S.: Zákon o obcích (obecní zřízení). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, str. 71 až 72

odpadů vznikajících na jejím katastrálním území, včetně systému nakládání se stavebním odpadem,

* podle zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, obec může obecně závaznou vyhláškou dočasně nebo trvale zakázat kouření na veřejně přístupných dětských hřištích, veřejně přístupných sportovištích, nebo ve vnitřních prostorách budov určených pro pořádání sportovních, kulturních a společenských akcí, anebo na sportovních, kulturních a společenských akcích, pokud jsou tato místa nebo akce určeny nebo vyhrazeny osobám mladším 18 let,

* podle zákona č. 86/2002 Sb., zákon o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů, obec může obecně závaznou vyhláškou stanovit podmínky pro spalování rostlinných materiálů nebo jejich spalování zakázat, pokud zajistí jiný způsob pro jejich odstranění,

* podle zákona č. 361/2000 Sb., zákon o silničním provozu, ve znění pozdějších předpisů, obec může za účelem organizování dopravy v obecně závazné vyhlášce vymežit místní komunikace nebo jejich úseky v obytné zóně, které nelze užít ke stání nákladního vozidla nebo jízdní soupravy,

* podle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, obec může obecně závaznou vyhláškou nařídit pro území obce nebo jeho část k ochraně zdraví před vznikem a šířením infekčních onemocnění provedení speciální ochranné dezinfekce a deratizace,

* podle zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů, hlavní město Praha, statutární města a další obce s počtem obyvatel nad 20 000 mohou stanovit obecně závaznou vyhláškou obce jako podmínku k výkonu práce řidiče taxislužby na území obce povinnost prokázat zkouškou řidiče znalosti místopisu, právních předpisů upravujících taxislužbu a ochranu spotřebitele, znalosti obsluhy taxametru a způsob provádění zkoušky; každá obec je oprávněna stanovit obecně závaznou vyhláškou obce pro stanoviště

vozidel taxislužby podmínky pro uzavření smlouvy s právníckými nebo fyzickými osobami o užívání stanoviště, podmínky užívání stanoviště a provozní řád upravující v souladu s místními podmínkami pravidla provozu na stanovišti taxislužby včetně cenových podmínek,

* podle zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, může obec obecně závaznou vyhláškou stanovit povinnost chovatelů nechat trvale označit psy a upravit pravidla pro pohyb psů na veřejném prostranství a vymežit prostory pro volné pobíhání psů,

* podle zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, obecní zastupitelstvo zřizuje a zrušuje obecně závaznou vyhláškou obecní policii,

* podle zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů, obec může stanovit obecně závaznou vyhláškou, že výherní hrací přístroje mohou být provozovány pouze na místech a v čase vyhláškou určených, nebo stanovit, na kterých veřejně přístupných místech v obci je provozování výherních hracích přístrojů zakázáno;

2. zmocnění uložit povinnosti směřující k podrobnější úpravě daní nebo poplatků, které jsou rozpočtovým příjmem obcí

* podle zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, je obec oprávněna obecně závaznou vyhláškou osvobodit od daně z pozemků pozemky orné půdy, chmelnic, vinic, ovocných sadů a trvalých travních porostů a pozemky dotčené živelní pohromou; podle téhož zákona je obec oprávněna obecně závaznou vyhláškou stanovit koeficient důležitý pro výpočet daně z nemovitostí,

* podle zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, obec zavede místní poplatky obecně závaznou vyhláškou, ve které upraví podrobnosti jejich vybírání, zejména stanoví konkrétní sazbu poplatku,

vznik a zánik poplatkové povinnosti, lhůty pro plnění ohlašovací povinnosti, splatnost, úlevy a případné osvobození od poplatků; u poplatku za užívání veřejného prostranství určí místa, která v obci podléhají poplatku za užívání veřejného prostranství.

Obecně závazné vyhlášky musí být vždy vyhlášeny vyvěšením na úřední desce obce, kromě toho se uveřejňují způsobem v místě obvyklým. Porušení povinností stanovených v obecně závazných vyhláškách obcí je přestupkem podle § 46 odst. 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů; pokud zvláštní zákon stanoví jinou sankci, použije se tento zákon.

4. Problémy Statutárních měst

Každé město, obec či vesnice má své problémy. Pokusím se alespoň trochu nastínit problémy, které jsou ve většině statutárních měst a jejich řešení je otázkou, na kterou není snadné odpovědět. Záměrně jsem vynechala problémy jako je nezaměstnanost, životní prostředí či romská komunita. Dle mého názoru jsou tyto problémy nejčastější, které napadnou každého. Zaměřila jsem se nejprve na několikero problematických úprav v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích a následně na kriminalitu, dopravu a odpad.

4.1. Zákon o obcích

Tato kapitola má za úkol nastínit problematické pasáže zákona č. 128/2000 Sb., o obcích.

Prvním problémem je pojem - „*obec jako právnická osoba*“. Obec je právnická osoba, za kterou dle obchodního či občanského zákoníku činí právní úkony ve všech věcech statutární orgány.

Zákon o obcích ovšem pojem - „statutární orgán“ nijak zvláště neupravuje a proto existuje několik teorií na téma statutární orgán obce. Jedna z nich považuje za statutární orgán zastupitelstvo obce, jelikož už v Ústavě České Republiky je napsáno, že obec je samostatně spravována zastupitelstvem.

Další teorie je teorie starosty jako statutárního orgánu obce. V §103 odst. 1 je konstatováno, že starosta zastupuje obec navenek. Tato teorie se uznává i v praxi. Starosta ovšem za obec ve všech věcech jednat nemůže, jelikož rozhodování některých záležitostí je vyhrazeno zastupitelstvu nebo radě obce.

Dalším problémem je počet *zastupitelů obce*. Zákon o obcích nestanoví nutnost lichého počtu členů zastupitelstva, jako je tomu u rady obce, některých výborů či komisí u nichž je většinové rozhodnutí za účasti všech členů předem dáno. V případě, že by obec měla sudý počet zastupitelů, bylo by rozhodování velmi obtížné a značně omezené. Myslím si, že rozumné obce si určí lichý počet zastupitelů, ale přesto by bylo vhodné neponechávat možnost existence nedokonalého zákona.

4.2. Kriminalita

Kriminalita je veškeré páčání přestupků nebo trestných činů. Dle statistik je ve velkých městech kriminalita vyšší než v menších obcích či vesnicích. Dle mého názoru je to dáno tím, že ve velkých městech panuje větší laxnost a nezájem, přerůstající v totální ignoraci o člověka a své okolí. Ve městech je větší koncentrace přistěhovalců, kteří sem přijíždějí za prací a i díky nim, kriminalita prudce stoupá.

Mnoho statutárních měst má programy prevence kriminality, které jsou pod záštitou Ministerstva vnitra České republiky.

V České republice je prevence kriminality organizována na třech úrovních:

Na meziresortní úrovni - těžiště meziresortní spolupráce spočívá ve vytváření preventivní politiky vlády ve vztahu k tradiční (obecné) kriminalitě a koordinace

preventivních činností jednotlivých resortů zastoupených v Republikovém výboru pro prevenci kriminality a podněcování aktivit nových.

Na rezortní úrovni - programy prevence kriminality vycházejí z věcné působnosti jednotlivých ministerstev, obohacují jejich běžné činnosti o nové prvky a přístupy a ovlivňují tvorbu příslušné legislativy.

Na místní úrovni - do níž jsou zapojeny orgány veřejné správy, police, nevládní organizace a další instituce působící v obcích. Podstatou systému prevence kriminality na místní úrovni je optimální rozložení působnosti v oblastech sociální a situační prevence s ohledem na místní situaci, potřeby i možnosti.¹⁷

4.3. Doprava

Silniční dopravy u nás je nedostatečná kvalita silniční sítě vedoucí v nevyhovujících trasách, fragmentace základního skeletu rychlostních komunikací a vznik dopravních kolon v příměstských a městských silničních komunikacích.

¹⁷ <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm>

4.3.1. Doprava v Plzni

V Plzni klesá v posledních letech počet dopravních nehoda a to i přesto, že neustále narůstá rok od roku automobilizace. Oproti roku 1990 se zvýšil počet automobilů na jeden tisíc obyvatel o téměř dvojnásobek. Nejhorší dopravní situace je z centra města na Severní Předměstí. Přesto je v Plzni dle statistik bezpečněji.

V současné době je na ústřednu připojeno 71 světelně řízených křižovatek a přechodů pro chodce. Z rozpočtu města, který je v letošním roce ve výši 5,6 miliardy korun, činí výdaje do dopravy 1,5 miliardy korun. Zahrnují náklady jak na provoz a údržbu, tak i na rozvoj městského dopravního systému. Nejvyšší měrou se na nich podílejí takzvanou kompenzací Plzeňské městské dopravní podniky a.s., a to ve výši téměř 736 milionů korun. Z kapitálových prostředků se hradí nové stavební investice. Patří mezi ně výstavba nových komunikací, dopravních zařízení a rekonstrukce. Letos se největší investiční akcí města s finanční částkou 136 milionů korun stala druhá etapa rekonstrukce tramvajové trati na Karlovarské třídě.¹⁸

Plzeň je křižovatkou tří hlavních dopravních tepen evropské dopravní sítě:

- E50 Německo-Rozvadov-Plzeň-Praha-Slovensko
- E49 Německo-Vojtanov-Karlovy Vary-Plzeň-České Budějovice-Rakousko
- E53 Plzeň-Železná Ruda-Německo

V Plzni je také široký systém místní dopravy: městu zajišťují dopravu na 39 linkách.

- 3 linky tramvajové
- 6 linek trolejbusových
- 21 linek autobusových
- 3 noční linky

Samozřejmostí je úprava vozů pro tělesně postižené a 3 linky pro noční spoje.¹⁹

¹⁸ <http://www.mestoplzen.eu/2011/11/21/plzen-patri-k-mestum-s-nejnizsi-nehodovosti/#more-375>

¹⁹ http://web.plzen.eu/cz/zivot_v_plzni/doprava/index.html

Autobusová doprava:

V Plzni je jedno z největších autobusových nádraží v České republice, které má vnitrostátní i mezinárodní linky, ze kterého odjíždějí autobusy do všech velkých měst v Evropě např.: Paříž, Londýn, Barcelona, Ženeva,.....

Vlaková doprava:

Plzeň tvoří významný železniční uzel, ve kterém se sbíhají trati ze šesti hlavních směrů: od Prahy, Chebu, Českých Budějovic, Domažlic, Železné Rudy a Žatce. Počátky železničního spojení Plzně se světem spadají do roku 1861, kdy byl postaven první úsek tzv. České západní dráhy z bavorského Brodu nad Lesy do Plzně - Skvrňan. Plzeňské hlavní nádraží je umístěno téměř ve středu města a 9 menších stanic je na okraji. Frekvence výchozích, končících a tranzitních vlaků v průběhu 24 hodin činí cca 230 vlaků. Dopravu zajišťují České dráhy a.s.²⁰

Letecká doprava:

Letecká doprava v Plzni bohužel zcela chybí. Nejbližší mezinárodní letiště je v Praze.

4.3.2. Doprava hlavního města Prahy

Hlavní město Praha má velmi důležitou dopravní funkci pro celou Českou republiku a zároveň je samostatným krajem o rozloze 496 km². Dopravní systém hl. m. Prahy tvoří radiálně okružní systém pozemních komunikací. Počet osobních automobilů na 1000 obyvatel je 555. Dělbna přepravní práce mezi veřejnou dopravou a osobní automobilovou dopravou je 57:43. Hlavní město Praha má nejlépe fungující veřejnou dopravu ve střední Evropě, zajištěnou systémem Pražské integrované dopravy. Páteří systém tvoří kolejová doprava (metro, tramvaje, železnice), na kterou navazuje síť autobusových linek. Centrum města s rozsáhlou památkovou rezervací vyžaduje velmi účinnou ochranu před pronikáním automobilové dopravy, proto je nezbytně nutné

²⁰ http://web.plzen.eu/cz/zivot_v_plzni/doprava/index.html

zajistit dobrou dostupnost všech jeho částí prostředky veřejné dopravy. Toho lze dosáhnout řešením sítí zachytných parkovišť P+R, systémem veřejných garáží a v centrální části území MČ Praha 1 řešením dopravy v klidu zónou placeného stání.²¹

V Praze dopravu zajišťují Dopravní podniky hl. města Prahy a zajišťují přepravu metrem, autobusem a tramvají.

Metro:

Síť pražského metra tvoří 3 linky- červená, žlutá a zelená. Metro je v provozu denně od 05.00 do 01.00.

Metro, které je jediná podzemní dráha v České republice denně přepraví kolem 1 500 000 cestujících.

Lodní doprava:

Nejstarší rejdářskou společností v Praze je **Pražská paroplavební společnost**, která byla založena již v roce 1865 a která disponuje největší flotilou osobních lodí

²¹ http://www.praha.eu/jnp/cz/home/magistrat/odbory_mhmp/dopravy/

na Vltavě. Pokud stav vody a meteorologické podmínky dovolí, nabízí pravidelné linkové plavby do známých rekreačních míst v okolí Prahy – do Štěchovic, do Mělníka, na Slapskou přehradu, do Stromovky (ZOO), dále vyhlídkové a okružní plavby Prahou, pronájem lodí a plavby na objednávku.²²

Lanová doprava:

Lanová dráha je v Praze na Petříně a navazuje na tramvajovou dopravu a můžeme na ni použít jízdenky MHD.

Letecká doprava:

Mezinárodní letiště je v Praze-Ruzyni a je největší v České republice a má čtyři terminály:

T1- lety mimo schengenský prostor

T2- lety v schengenském prostoru

T3- slouží pro soukromé a charterové lety

T4-slouží VIP letům a státním návštěvám

V letošním roce česká vláda odsouhlasila změnu názvu letiště na [Letiště Václava Havla -Praha](#).

4.4 Odpad

Vzhledem ke zvyšujícímu se počtu obyvatel, potažmo domácností, se neustále zvyšuje i odpad, který vyprodukujeme. Bohužel nikdo ještě nepřišel na způsob, jak veškerý komunální odpad užitečně využívat a tak města musí řešit otázku: „ Kam s ním?“ V České republice se hospodaření s odpady řídí dle zákona č. 185/2001 Sb. o odpadech.

²² <http://www.praguecityline.cz/doprava-v-praze>

Statutární město Plzeň má ve společném vlastnictví spolu s městem Touškov a obcí Chotíkov zařízení na odstranění odpadu, skládku odpadů Chotíkov. Je to zařízení, které slouží k odstranění odpadu již od roku 1986 a od roku 2004 se o provoz této skládky stará Plzeňská teplárenská, a.s. Tato společnost má v plánu do roku 2015 postavit v obci Chotíkov spalovnu odpadů. Proti vybudování této spalovny se postavilo mnoho odpůrců, jelikož si myslí, že spalovna bude mít negativní vliv na životní prostředí.

Kraj, Plzeň i Sdružení měst a obcí Plzeňského kraje spalovnu podporují. Teplárna podala loni v červnu žádost o dotace z operačního programu Životní prostředí a čeká na verdikt. Pracuje na projektu a běží druhé kolo tendru na dodavatele. Spalovna, která nahradí nejméně 40.000 tun hnědé uhlí, bude vyrábět elektřinu a páru pro plzeňské sídliště Lochotín.²³

Moderně pojatá stavba, ve které bude umístěno zařízení na energetické využití odpadů, by měla být dokončena a uvedena do provozu v roce 2015. Unikátní architektonický návrh stavby je zcela ojedinělý nejen v České republice, ale v rámci celé EU.²⁴

²³ <http://www.spalovnachotikov.info/napsali-o-nas/vyvoj-napsalionas-63.html>

²⁴ <http://www.bankovnistavby.cz/reference/projektovani/spalovna-komunalniho-odpadu-chotikov>

5. Statutární město Plzeň

Plzeň (německy *Pilsen*) je statutární město na západě Čech a metropole Plzeňského kraje. Leží na soutoku řek Mže, Radbuza, Úhlava a Úslava, z nichž vzniká řeka Berounka. Má zhruba 170 tisíc obyvatel a je tak čtvrtým největším městem v republice a druhým největším v Čechách. Plzeň je známá jako průmyslové a pivovarnické město. V rozsáhlých továrních halách bývalé Škodovky se vyrábějí dopravní prostředky a průmyslové stroje, na druhé straně krajské metropole se pak vaří známá piva Prazdroj a Gambrinus. Plzeň má i podstatný kulturní význam. Nacházejí se tu početné kulturní domy a divadla, budovaná ještě v časech Rakousko-Uherska. Ve městě sídlí také biskupství plzeňské diecéze. Školství pak zastupují různé střední a vysoké školy, mezi které patří například Západočeská univerzita nebo Lékařská fakulta Univerzity Karlovy. Současné historické jádro města má pravidelnou síť ulic s obdélníkovým náměstím Republiky uprostřed (139 × 193 m), jemuž vévodí katedrála sv. Bartoloměje, budovaná od roku 1290.²⁵

5.1. Území města Plzně

Současnou rozlohu má Plzeň od 1. ledna 2003, kdy se k ní připojily do té doby samostatné obce Lhota a Malesice, které se zároveň staly novými městskými obvody.

Od té doby město Plzeň sestává z deseti městských obvodů, největší z nich jsou obvody 1 až 4, které se skládají z několika původních městských částí.

Devět městských obvodů tvoří při volbách do Senátu volební obvod č. 9, jen obvod Plzeň 2-Slovany spolu s dalšími obcemi spadá do volebního obvodu č. 7.

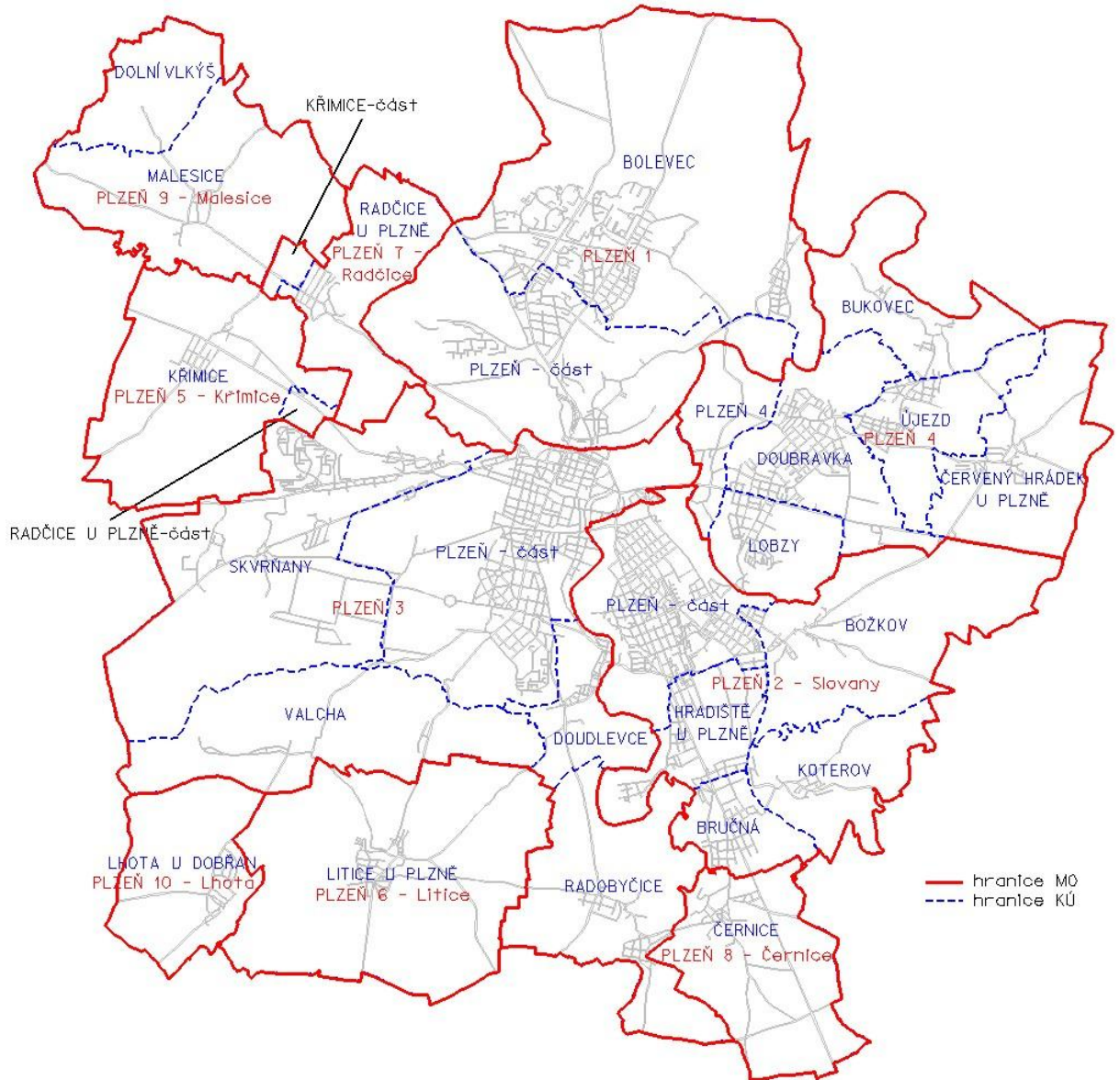
Městské obvody:

- 1) Plzeň 1: katastrální území Bolevec a část katastrálního území Plzeň

²⁵ <http://cs.wikipedia.org/wiki/Plze%C5%88>

- 2) Plzeň 2 - Slovany: katastrální území Božkov, Bručná, Hradiště u Plzně, Koterov a část katastrálního území Plzeň
- 3) Plzeň 3: katastrální území Doudlevice, Radobyčice, Skvrňany, Valcha a část katastrálního území Plzeň
- 4) Plzeň 4: katastrální území Bukovec, Červený Hrádek u Plzně, Doubravka, Lobzy, Plzeň 4 a Újezd
- 5) Plzeň 5 - Křimice: část katastrálního území Křimice a část katastrálního území Radčice u Plzně
- 6) Plzeň 6 - Litice: katastrální území Litice u Plzně
- 7) Plzeň 7 - Radčice: část katastrálního území Radčice u Plzně a část katastrálního území Křimice
- 8) Plzeň 8 - Černice: katastrální území Černice
- 9) Plzeň 9 - Malesice: katastrální území Malesice a Dolní Vlkyš
- 10) Plzeň 10 - Lhota: katastrální území Lhota u Dobřan

5.2. Orientační mapa správních hranic městských obvodů:

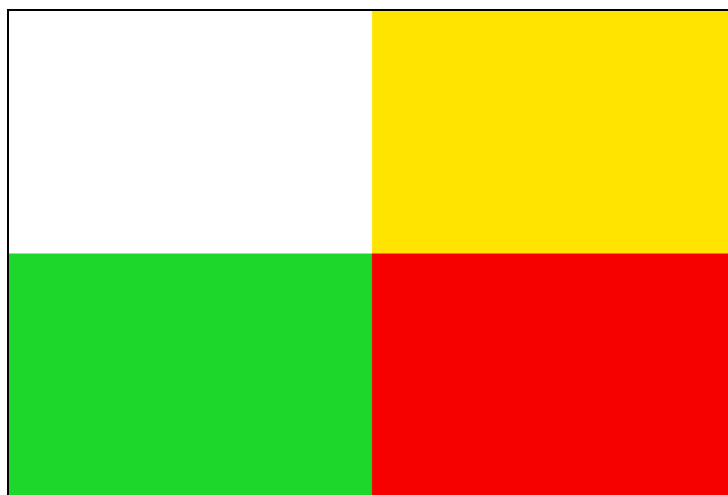

5.3. Znaký a symboly města

- 1) **Znak města:** znak města Plzně je cenným dědictvím města, konstantou, která zosobňuje identitu města a odráží jeho historii. Je užíván v komunikaci města jako instituce, k reprezentačním účelům města apod. Na jeho užití mají právo i občané města, nejde-li o užití ke komerčním účelům či propagaci jejich podnikatelské činnosti.

- 2) **Prapor města:** prapor (vlajka, korouhev, standarta apod.) města má čtvrcený list, v žerďové části horní pole bílé, dolní zelené, ve vlající části horní pole žluté, dolní červené.

3) **Barvy města:** barvy města Plzně jsou odvozené od znaku, tj. bílá, žlutá, zelená a červená. V tomto pořadí jsou užívány též na stužkách (kvadrikolórách).

4) **Městská pečeť:** městské historické pečetidlo Plzně z roku 1307 má tuto podobu: V kotouči o průměru 82 mm je obraz srdečního štítku městského znaku (bez štítu). Po obou stranách věží je v pečetním poli ještě ozdobná ratolest. Při okraji pečetě je perlovcem oddělený opis gotickou majuskulou: + SIG / ILLV. CIWITATIS. D . NOWA . PILSEN REGI . B / OhIE, který je nahoře přerušen střechami obou věží.

5) **Primátorský řetěz:** Primátorský řetěz ze dne 16. listopadu 1912 (Čestný úřední řetěz pro purkmistry královského města Plzně), tvoří 14 dílů (článků) spojených vždy třemi očky a závěsný zlatý medailon. Středový (závěsný) článek je opatřen na líci vyobrazením historické městské pečeti a na rubu obrazem žehnání plzeňské radnici. Dva články řetězu jsou opatřeny historickým znakem Království českého, jeden článek je opatřen plastikou krále a císaře Rudolfa II., jeden plastikou krále a císaře Karla IV. Zbývající články jsou opatřeny polodrahokamy v městských barvách. Na líci závěsného medailonu je vyobrazen král a císař František Josef I., po stranách zemský znak rakouský a český, nahoře převyšuje medailon česká královská koruna a dole jej přesahuje zavěšené Zlaté rouno. Na rubu medailonu je znak města Plzně bez štítonoše a honosných kusů a po obvodu je opatřen nápisem „Zastupitelstvo města Plzně svému purkmistru MDCCCXCII“. Řetěz je oprávněn a při slavnostních příležitostech a úředních výkonech zvláštního významu také povinen nosit primátor města.

6) **Logo města:** Logo města Plzně je symbolem, který vyjadřuje aktuální záměry města v oblasti marketingu a prezentace. Pro toto období je hlavním tématem kandidatura na Evropské hlavní město kultury 2015. Plzeň v národní soutěži zvítězila, získání titulu však musí být potvrzeno Evropskou radou a až poté bude Plzeň oprávněna užívat logo bez popisu „kandidát na titul“. Pro účely úřední a reprezentativní zůstává hlavním symbolem města znak města Plzně.²⁶

²⁶ <http://www.plzen.eu/o-meste/informace-o-meste/symboly-mesta/>

5.4. Orgány města, orgány městských obvodů a orgány zastupitelstva a rad

- Zastupitelstvo: - je nejvyšším orgánem města
- Rada: - je výkonným orgánem města Plzně pro její samostatnou působnost (samosprávu) a rozhoduje též ve všech záležitostech, které nejsou zákonem nebo Statutem vyhrazeny zastupitelstvu města
- Primátor: - zastupuje Plzeň navenek. Zejména jmenuje a odvolává tajemníka magistrátu se souhlasem ředitele Krajského úřadu a stanovuje mu plat, dále zřizuje zvláštní orgány města (např.: bezpečnostní radu, povodňovou komisi) a mnoho dalšího
- Náměstci primátora: - jsou voleni zastupitelstvem, zpravidla bývají čtyři a mimo jiné zastupují primátora v jeho nepřítomnosti
- Starosta a místostarosta obvodu: - starosta obvodu řídí zasedání zastupitelstva a rady obvodu a svolává jejich jednání, podepisuje jejich usnesení a plní úkoly starosty obce. Starosta stojí v čele úřadu městského obvodu a zastupuje město navenek ve věcech svěřených obvodu Statutem nebo jiným právním předpisem města nebo zákonem. Místostarosta obvodu zejména zastupuje starostu v jeho nepřítomnosti, nemoci nebo dovolené. Zastupitelstvo obvodu může v případě potřeby zvolit více místostarostů. Starosta i místostarosta mají také právo účastnit se s hlasem poradním jednání všech orgánů obvodu, nejsou-li zvolenými členy a starosta má právo zúčastnit se s hlasem poradním jednání zastupitelstva i rady města a jednání zastupitelstev a rad jiných městských obvodů
- Výbory: - zastupitelstvo města i zastupitelstvo obvodů zřizují vždy výbory kontrolní a finanční, jiné se zřizují dle své potřeby. Osadní výbory zřizuje zastupitelstvo. Jejich působnost je stanovena zákonem. Členy výboru volí zastupitelstvo z řad občanů a jejich počet je vždy lichý a předsedou je vždy člen zastupitelstva, které výbor zřídilo, vyjma osadního výboru
- Komise: - zřizování komisí je vyhrazeno pravomoci rady, která stanoví působnost komise, její jednací řád i počet členů, které též jmenuje především z řad občanů

- Zvláštní orgány: - zřizuje primátor nebo starosta obvodu pro výkon přenesené působnosti v případech stanovených zvláštními zákony. Zvláštním orgánům nepřísluší výkon přenesené působnosti. Členy a předsedy jmenuje a odvolává primátor nebo starosta obvodu, člen nemusí být občanem města
- Tajemník: - *tajemník magistrátu* organizuje činnost magistrátu a je za ni odpovědný primátorovi v samostatné i přenesené působnosti. Jmenuje a odvolává jej primátor s předchozím souhlasem ředitele krajského úřadu a stanoví mu plat podle zvláštních předpisů. *Tajemník městského obvodu* organizuje činnost městského obvodu a je za jeho činnost v samostatné přenesené působnosti odpovědný starostovi obvodu i tajemníkovi magistrátu
- Magistrát: - tvoří primátor, který stojí v jeho čele, náměstkove primátora, tajemník magistrátu a mnoho dalších zaměstnanců. Magistrát města Plzně se člení na odbory a ty se mohou členit na oddělení:

Odbor dopravy

Odbor registru vozidel a řidičů

Odbor školství, mládeže a tělovýchovy

Odbor vnitřních věcí

Odbor životního prostředí

Stavební úřad

Živnostenský úřad

- Úřad městského obvodu: - tvoří jej starosta, místostarosta, tajemník úřadu a další zaměstnanci města do úřadu městského obvodu zařazení. V jeho čele stojí starosta. Úřad se člení na odbory, které se opět mohou členit na jednotlivá oddělení a plní úkoly obce

5.5. Pravomoc a působnost obce

Jako pravomoc obce bývá nejčastěji označováno její oprávnění k výkonu veřejné moci. Pravomoci jsou obcím svěřovány zákonem. Působnost lze nejobecněji

charakterizovat jako souhrn záležitostí, ve kterých mohou obce vykonávat svou pravomoc, čili jde o soubor práv a povinností, které jsou obci stanoveny právním řádem k plnění úkolů.

Působnost má v klasickém pojetí čtyři kategorie:

- místní,
- časovou
- věcnou
- osobní.

Tyto kategorie by se daly samozřejmě najít i u obce, ale zákon o obcích dělí speciálně působnost obce na samostatnou a přenesenou.

Orgány obce se při výkonu přenesené působnosti řídí při vydávání nařízení obce zákony a jinými právními předpisy, v ostatních případech též usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů. Tato usnesení a tyto směrnice nemohou orgánům obcí ukládat povinnosti nad rámec zákona. Podmínkou platnosti výše uvedených směrnic ústředních správních úřadů je jejich publikace ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí. Dále se řídí orgány obce při výkonu přenesené působnosti také návrhy opatření, popřípadě rozhodnutím krajského úřadu, učiněnými podle zvláštního zákona v rámci kontroly výkonu přenesené působnosti. Metodickou a odbornou pomoc vykonává vůči orgánům obcí krajský úřad. Obce také dostávají ze státního rozpočtu příspěvek na plnění úkolů v přenesené působnosti.

Samostatná působnost je samosprávou obce - obec sama spravuje své záležitosti. V samostatné působnosti jedná obec svým vlastním jménem a na vlastní účet. Samospráva má dvojí podobu - soukromoprávní a veřejnoprávní.

5.5.1. Pravomoc obce

Pravomoc obce se uskutečňuje zejména vydáváním obecně závazných vyhlášek, vydáváním správních aktů, uzavíráním smluv podle práva veřejného, správním

dozorem a výkonem rozhodnutí. Při plnění úkolů v samostatné působnosti obec používá buď jí svěřené pravomoci veřejným právem, nebo postupuje podle práva soukromého. Při výkonu přenesené působnosti (státní správy) se používají pouze prostředky a nástroje veřejné moci; soukromoprávní úkony je možné činit pouze na základě výslovného zákonného ustanovení.

5.5.2. Samostatná působnost města Plzně

Orgány s celoměstskou působností a orgány obvodu spravují a tedy mají ve své kompetenci např.:

- péče o rozvoj města – vydávání a schvalování plánu rozvoje města, zřizování územní plánovací dokumentace,
- školství – rozhodování o zřízení či zrušení právnických osob vykonávajících činnosti školy nebo školského zařízení, kontrolování nakládání s majetkem města, zajišťování celkové správy domů ve vlastnictví města
- byty – vedení úplných a aktuálních údajů o bytech ve vlastnictví města, určování jasných pravidel pro uzavírání nájemných smluv, rozhodování o nájemném, o prodeji bytů,
- bezpečnost a požární ochrana – budování a spravování sítě požárních hydrantů na veřejném vodovodním rozvodu, vydávají požární řád obce, zřizování ohlašoven požáru, vedení přehledů o zdrojích vody pro hašení požárů,
- čistota města a životní prostředí – ukládání pokut podle § 58 odst. 2 až 4 zákon o obcích, zajišťování komplexní péče o lesy, rekreační oblasti a chráněná území, zemědělskou půdu a ploch krajinné zeleně to vše v majetku města,
- místní komunikace a dopravní obslužnost – zabezpečování dopravní obslužnosti města, vyjadřování se k žádostem o uzavírky a objízďky, rozhodování o cenách za parkování na veřejných komunikacích, zajišťování vyhledávání, evidence a odstraňování autovraků a vymáhání nákladů s tím spojených od jejich vlastníků,
- kultura, sport a zájmová činnost občanů – stanovování závazných podmínek pro pořádání, průběh a ukončení veřejnosti dostupných kulturních a sportovních podniků, spravování, udržování a provozování zařízení

- k uspokojování kulturních, sportovních a společenských potřeb občanů, podporování kulturních, sportovních i jiných zájmových aktivit občanů města,
- veřejný pořádek a všeobecná vnitřní správa – rozhodování o názvu ulic a veřejných prostranství, rozhodování o konání místního referenda, zřizování městské policie, zajišťování občanských obřadů,
 - odpady – zpracovávání plánu odpadového hospodářství města, určování míst, kam mohou fyzické osoby odkládat komunální odpad, stanovování poplatku za komunální odpad, kontrolování provedení svozu komunálního odpadu oprávněnou osobou, vedení průběžné evidence o odpadech,
 - sociální pomoc občanům a zdravotnictví – podporování ve spolupráci s občanskými sdruženími, církvemi, obecně prospěšnými společnostmi a jinými organizacemi poskytování sociálních a zdravotních služeb, poskytování dotací a darů, poskytování občanům odbornou pomoc, zřizují jako příspěvkové organizace města účelová zařízení sociálních služeb k zajištění sociální péče o občany Plzně, napomáhání zapojení starých občanů do kulturního a společenského života.

5.5.3. Přenesená působnost města Plzně

Město vykonává v případech stanovených zákonem jménem státu též státní správu v rozsahu působnosti obecního úřadu obce s rozšířenou působností, pověřeného obecního úřadu a obecního úřadu. Přenesenou působnost vykonávají magistrát, úřady městských obvodů a zvláštní orgány ustavené podle zvláštního zákona primátorem nebo starostou obvodu. Za podmínek stanovených zákonem mohou přenesenou působnost vykonávat též komise rad obvodů. Zastupitelstva a rady vykonávají přenesenou působnost jen výjimečně v případech výslovně stanovených zvláštním zákonem. Při výkonu přenesené působnosti vyjma vydávání právních předpisů města (*nařízení*) se příslušné orgány řídí Ústavou, ústavními a jinými zákony, mezinárodními smlouvami, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, nařízeními vlády a vyhláškami ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy a dále

též usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů zveřejněnými ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí.²⁷

Není-li tímto Statutem nebo jeho přílohami stanoveno jinak, vykonávají přenesenou působnost:

- a) orgány obvodů v rozsahu přenesené působnosti všech obcí a pověřených obecních úřadů s výjimkou té, kterou zastupitelstvo vyhradilo orgánům s celoměstskou působností tímto Statutem nebo jiným právním předpisem města, a dále působnost obecního úřadu obce s rozšířenou působností na ně přenesenou tímto Statutem nebo jiným právním předpisem města a působnost přenesenou na ně veřejnoprávní smlouvou města s jinými obcemi; tímto ustanovením není dotčena možnost převzetí věci příslušející orgánům městského obvodu k vyřízení orgánem celoměstským podle zvláštního zákona.
- b) Orgány s celoměstskou působností v rozsahu působnosti obce s rozšířenou působností vyjma působnosti přenesené tímto Statutem nebo jiným právním předpisem na městské obvody, a dále v rozsahu přenesené působnosti všech obcí a pověřených obecních úřadů, které jim město vyhradilo tímto Statutem; jsou též odvolacím orgánem ve věcech přenesené působnosti svěřené městským obvodům a přezkoumávají rozhodnutí orgánů městských obvodů vydaná ve správním nebo daňovém řízení. Orgány s celoměstskou působností vykonávají též přenesenou působnost obce s rozšířenou působností a obce s pověřeným obecním úřadem na území obcí, příslušejících do správního obvodu Plzně podle zvláštního právního předpisu, není-li veřejnoprávní smlouvou stanoveno jinak.

Všechny orgány města při výkonu přenesené působnosti dbají účelného spojování věcí ve společné řízení a vzájemně se informují k zajištění souladnosti svých

²⁷ <http://www.plzen.eu/zivot-v-plzni/verejne-dokumenty/statut-mesta/statut-mesta-plzne.aspx>, část 7, článek 40

současně probíhajících postupů, souvisejících s týmiž právy nebo povinnostmi v daném řízení dotčené osoby.²⁸

5.5.4. Příslušnost obce

S pojmy pravomoc a působnost obce velmi úzce též souvisí pojem *příslušnost obce*. Velmi zjednodušeně se dá příslušnost obce vysvětlit jako soubor pravomocí a působností v konkrétním případě. Spíše než příslušnost obce se určuje příslušnost orgánu obce. Určitý orgán obce je tedy na základě své pravomoci a působnosti příslušný ke konání určité věci nebo k rozhodnutí v určité věci.

5.6. Statut města Plzně

Obecně závazná vyhláška statutárního města Plzně, která upravuje základní otázky správy Plzně, jako statutárního města. Je vydáván každým rokem a je podepsán primátorem města. Poslední vydání úplného znění Statutu schválilo Zastupitelstvo města Plzně svým usnesením č. 613 ze dne 8. prosince 2011.

Obsahuje 8 částí, které jsou:

1. Obecná ustanovení
2. Orgány města, orgány městských obvodů a orgány zastupitelstev a rad
3. Samostatná působnost
4. Finanční hospodaření a majetek města
5. Právní předpisy města
6. Symboly a ceny města
7. Přenesená působnost
8. Společná a závěrečná ustanovení

²⁸ <http://www.plzen.eu/zivot-v-plzni/verejne-dokumenty/statut-mesta/statut-mesta-plzne.aspx>, část 7, článek 40

6. Závěr

Touto bakalářskou prací jsem se pokusila rozebrat právní úpravu postavení významných obcí České republiky, tedy statutárních měst, jejich problémy a více jsem se zaměřila na mé domovské město a tím je statutární město Plzeň.

V první části jsem se věnovala statutárním městům jako takovým, jejich právní úpravě, jejich členění a samozřejmě i jejich historickému vývoji. Jedno z výjimečných město, hlavní město Praha, je díky zvláštnímu zákonu také de facto statutárním městem, a tudíž je v mé práci také zmíněno. Je zde několik rozdílů, které jej odlišují od ostatních, a proto by nebylo vhodné a ani možné, se o hlavním městě Praze nezmínit.

Současná právní úprava je z mého pohledu celkem vyhovující. Vzhledem k tomu, že roste počet obyvatel, lze předpokládat, že i počet statutárních měst se bude rok od roku zvyšovat a toto prestižní označení bude chtít získat více měst. Proto si myslím, že bude zřejmě nutné uvážit jisté právní změny, aby právní úprava odpovídala měnícím se požadavkům.

V další části jsem se zaměřila na problémy statutárních měst a to jak po právní stránce, tak i na problémy jako je kriminalita, doprava a samozřejmě odpad. Jelikož si myslím, že vzhledem k rostoucímu se počtu obyvatel a mimo jiné i přistěhovalců mají tyto problémy stále se zvyšující tendenci.

V poslední a nejrozsáhlejší části se věnuji statutárnímu městu Plzeň, jelikož své postavení statutárního města získalo již v květnu roku 1942 a je mému srdci nejbližší. Mnoho informací jsem načerpala z informačních zdrojů, které jsou velmi obsáhlé a také ze Statutu města Plzně, protože je pro mne, jako občana poučný a jako zaměstnanec závazný. Zaměřila jsem se na historický vývoj města, na jeho územní členění na městské obvody a samozřejmě i na orgány města a městských obvodů. Jelikož Plzeň vydává dle zákona vyhlášku města, je i část mé práce věnována tomuto tématu.

7. Resumé

The aim of this thesis is to analyse the legislation of the role of important municipalities in the Czech Republic, so called statutory cities, as well as their problems. To demonstrate this further, I focused on the statutory city of Pilsen, where I also live.

In the first, introductory part, I analysed statutory cities in general, their legislative, their division and also their development throughout history. Prague, the capital city of the Czech Republic, is itself legally a statutory city and is therefore mentioned in my work. However, there are some considerable differences which I have also pointed out.

In my opinion, the current legislative is quite satisfactory. However, because of population growth, it is reasonable to assume that the number of statutory cities may grow as well. This will certainly require making some changes to the law as this is a prestigious status and that should be preserved even under the new conditions.

In the next part, I tackled the problems of statutory cities both from the legal point of view and that of crime prevention, transportation and waste disposal. To my knowledge, these issues tend to become increasingly significant with more people, including immigrants, moving in.

The last part deals solely with the statutory city of Pilsen and that is for two reasons. One of them is that Pilsen became a statutory city quite early in history, in 1942, and the other is that I'm quite attached to the city. I got most of the information from comprehensive sources but also from the Statute of Pilsen, which is for me, as a citizen, very informative, and for me as an employee quite binding. I focused my attention on the city's historical development, its division into administrative districts and of course the municipal authorities. Pilsen also issues a city's notice and I touched on that as well.

8. Seznam použité literatura

Literatura:

- Jiří Exner, Obec, města, městské části, Nakladatelství Libri, Praha 2004
- Prof. JUDr. Václav Pavlíček, JUDr. Jiří Hřebejk: Ústava a ústavní řád České republiky, svazek I. Ústava České republiky
- Vedral J., Váňa L., Břeň J., Pšenička S.,: Zákon o obcích (obecní zřízení). Komentář , I. vydání, Praha C. H .Beck, 2008

Právní předpisy:

- zákon č. 128/2000 Sb. o obcích

Judikatura soudů:

- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR 30 Cdo 2232/2000
- Nález IV. ÚS 331/02, 113/2002, Sbírka nálezů a usnesení

Internet:

- www.wikipedia.cz
- www.plzen.eu
- www.e-polis.cz
- www.parlamentnilisty.cz
- www.mestoplzen.eu
- www.praha.eu
- www.spalovnachotikov.info
- www.bankovnistavby.cz
- www.aplikace.mvcr.cz
- www.praguecityline.cz

Jiné:

- Slovník veřejného práva československého–reprint původního vydání, svazek II.